

UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVA

**FACULTATEA DREPT
CATEDRA DREPT PUBLIC**

**PROGRAMA ANALITICĂ LA DISCIPLINA
MARI SISTEME DE DREPT CONTEMPORAN**

AUTOR: OLGA BENEȘ, lector superior, ma. _____

NUMĂRUL TOTAL DE ORE: 90 ore

NUMĂRUL ORELOR DE CONTACT: 30 ore

ORE DE CURS: 20 ore SEMINARI: 10 ore

CREDITE ECTS: 2

SEMESTRUL: IV

PROGRAMA A FOST DISCUTATĂ ȘI APROBATĂ LA ȘEDINȚA CATEDREI

PROCES VERBAL NR. 1 din 3 septembrie 2012 _____

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ

LOCUL ȘI IMPORTANȚA DISCIPLINEI

1. Sub raport didactic:

a) locul disciplinei în cadrul curriculumului universitar:

Cursul Mari sisteme de drept contemporan oferă studenților cunoștințe privind știința dreptului comparat și metodei comparative, cunoașterea principalelor sisteme de drept, compatibilitatea și comparabilitatea lor, deprinderea folosirii metodei comparative în studiul dreptului, cunoașterea tuturor elementelor și problemelor acesteia. Compararea drepturilor permite evidențierea punctelor divergente, convergente și uneori a celor identice ale acestora, descoperindu-se existența unui fond normativ comun - mai întins sau mai restrâns - din care se pot trage concluzii benefice. Cursul Mari sisteme de drept contemporan este o disciplină care se studiază după pentru fundamentarea cunoștințelor la disciplinele fundamentale ca Teoria generală a statului și dreptului, Dreptul constituțional, Teoria și practica negocierilor, Filozofia dreptului etc.

b) semnificația formativă:

Deschiderea orizontului de cunoaștere a studenților prin studierea unor instituții de drept comparat în condițiile armonizării legislației noastre cu cea a Comunității Europene permite pregătirea juriștilor având un spectru larg de cunoștințe cu privire la similitudinile care reunesc state din diferite sisteme juridice în cadrul Uniunii Europene, condițiile armonizării și unificării legislațiilor statelor date.

Înșușirea de către studenți a unor cunoștințe privind evoluția dreptului privat comparat, de la începuturile conturării sale ca disciplină juridică și până în prezent va duce la înțelegerea profundă a criteriilor de analiză a tipologiei marilor sisteme juridice contemporane în comparație cu principalele instituții de drept privat din țara noastră. Parcurgând acest curs, studentul are o imagine clară asupra specificului sistemului dreptului comparat, în cadrul transformărilor structurale ce intervin, în toate domeniile vieții sale interne și internaționale.

2. Sub raport metodologico-aplicativ:

La predarea disciplinei se ține cont de faptul că aceasta este destinată studenților anului II al Facultății Drept, secția zi și secția cu frecvență redusă, care deja posedă competențe gnoseologice și praxiologice în domeniul teoriei generale a dreptului, istoriei universale a statului și dreptului, dreptului constituțional și se va pune accentul pe studierea aprofundată a trăsăturilor caracteristice ale sistemelor de drept contemporane. Se va încerca antrenarea cât mai activă a studenților atât în timpul seminarelor, cât și la orele de curs, combinarea aspectelor teoretice cu cele practico-aplicative, examinându-se situații reale din practica judiciară și modelându-se cazuri fictive.

Pe parcursul predării disciplinei se pune accentul pe acele noțiuni și instituții ale materiei, care să stimuleze interesul studenților și să-i determine spre o pregătire temeinică în vederea formării de buni specialiști în domeniul dreptului. La seminare se vor organiza dezbateri pe cele mai importante chestiuni ce țin de problemele actuale care asigură interdependența sistemelor de drept contemporane.

OBIECTIVELE FORMATIV-DEZVOLTATIVE

La finele studierii disciplinei, studenții trebuie să obțină următoarele:

Competențe gnoseologice:

- să definească conceptele MSDC;
- să identifice metoda comparativă ca principala metodă de cercetare în domeniu;
- să distingă izvoarele formale ale dreptului, actul normativ, obiceiul juridic, precedentul judiciar și practica judecătorească, în diferite sisteme și familii de drept;

Competențe praxologice:

- să explice esența și structura sistemului de drept național comparându-l cu sistemele de drept contemporane;
- să extindă competențele de cercetare a dreptului;
- să argumenteze tendințele de dezvoltare a sistemelor de drept naționale din lumea contemporană;

Competențe de cercetare:

- să dezvolte teorii cu privire la structura și izvoarele dreptului în diferite sisteme de drept;
- să estimeze interdependența dintre sistemele de drept din aceeași familie sau din familii de drept diferite;
- să recomande cunoștințele obținute în practica de perfecționare a sistemului dreptului național;

DISTRIBUIREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE TIPURI DE ACTIVITĂȚI (secția zi)

Nr.	Denumirea temei	Numărul de ore		
		curs	seminar	total
1.	Introducere în obiect. Diversitatea sistemelor de drept contemporan.	2 ore	-	2 ore
2.	Familia de drept romano-germanică.	4 ore	2 ore	6 ore
3.	Common Law. Dreptul englez.	2 ore	2 ore	4 ore
4.	Common Law. Dreptul SUA.	2 ore	2 ore	4 ore
5.	Sisteme de drept religioase. Dreptul islamic.	2 ore	2 ore	4 ore
6.	Sisteme de drept din India.	2 ore	2 ore	4 ore
7.	Sisteme de drept din Extremul Orient. Dreptul chinez. Dreptul japonez.	2 ore	-	2 ore
8.	Sisteme de drept ale Africii și Madagascar.	2 ore	-	2 ore
9	Interdependența sistemelor de drept contemporane	2 ore	-	2 ore

	Total:	20 ore	10 ore	30 ore
--	--------	--------	--------	--------

CONȚINUTUL PROGRAMEI CONFORM GRILEI DE ORE (secția zi)

A) Ore de curs

N/o	Tema	Forma prezentării	Nr. de ore
1.	Introducere în obiect. Dreptul comparat. Diversitatea sistemelor de drept contemporan.	Prelegere interactivă	2 ore
2.	Familia de drept romano-germanică.	Prelegere interactivă	4 ore
3.	Common law. Dreptul englez.	Prelegere clasică	2 ore
4.	Common Law. Dreptul SUA.	Prelegere clasică	2 ore
5.	Sisteme de drept religioase. Dreptul islamic.	Prelegere clasică	2 ore
6.	Sisteme de drept din India.	Prelegere interactivă	2 ore
7.	Sisteme de drept din Extremul Orient. Dreptul chinez. Dreptul japonez.	Prelegere interactivă	2 ore
8.	Sisteme de drept ale Africii și Madagascar.	Prelegere clasică	2 ore
9.	Interdependența sistemelor de drept contemporane	Prelegere interactivă	2 ore

Total 20 ore

A) Seminarii

N/o	Tema	Forma prezentării	Nr. de ore
1.	Familia de drept romano-germanică.	Seminar interactiv cu prezentarea referatelor	2 ore
2.	Common law. Dreptul englez	Seminar interactiv cu examinarea studiului de caz	2 ore
3.	Common law. Dreptul SUA.	Seminar interactiv cu prezentarea referatelor problematizate	2 ore
4.	Dreptul musulman.	Seminar interactiv cu desfășurarea dezbaterilor	2 ore
5.	Dreptul Indiei. Dreptul Africii și Madagascar.	Seminar interactiv cu desfășurarea dezbaterilor	2 ore

Total : 10 ore

DISTRIBUIREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE TIPURI DE ACTIVITĂȚI (secția cu frecvență redusă)

Nr.	Denumirea temei	Numărul de ore		
		curs	seminar	total
1.	Introducere în obiect. Diversitatea sistemelor de drept contemporan.	1 oră	-	1 oră
2.	Familia de drept Romano-Germanică	2 ore	-	2 ore
3.	Common-Law. Dreptul englez	2 ore	-	2 ore
4.	Common Law. Dreptul SUA	2 ore	-	2 ore
5.	Dreptul musulman	1 oră	-	1 oră
6.	Dreptul Indiei	1 oră	-	1 oră
7.	Dreptul Africii □ i Madagascar	1 oră		1 oră
	Total:	10 ore	-	10 ore

BLOCUL DE CONȚINUT

Tema 1. Introducere în obiect. Dreptul comparat. Diversitatea sistemelor de drept contemporan.

- a) Necesitatea studierii dreptului comparat
- b) Dificultățile studierii dreptului comparat
- c) Probleme actuale ale dreptului comparat

Tema 2. Familia de drept romano-germanică.

- a) Perioada dreptului cutumiar.
- b) Perioada legislativă. Jurisprudența. Doctrina
- c) Sisteme de drept neeuropene.
- d) Structura și noțiunea normei de drept.
- e) Izvoarele de drept. Principii generale.

Tema 3. Common law. Dreptul englez.

- a) Istoria dreptului englez. Perioada medievală 1066-1485. Rivalitatea cu equity 1485-1832. Evoluția dreptului englez începând cu sec. XIX.
- b) Structura dreptului englez. Organizarea judiciară. Regula precedentului. Dreptul la tăcere. Trustul și habeas corpus.
- c) Izvoarele dreptului englez. Dreptul public englez.

Tema 4. Common law. Dreptul SUA.

- a) Istoria dreptului SUA. Particularități specifice datorate federalismului.
- b) Structura dreptului și dreptul statelor.
- c) Izvoarele dreptului SUA.

Tema 5. Dreptul socialist.

- a) Dezvoltarea istorică.
- b) Izvoarele de drept. Structura dreptului.

Tema 6. Dreptul musulman.

- a) Bazele dreptului musulman. Izvoarele originale. Izvoarele secundare.
- b) Conținutul dreptului musulman. Dreptul penal. Persoanele. Obligațiile.
- c) Acomodarea dreptului musulman la constituțiile contemporane. Raportul între islam și stat. Dreptul statelor musulmane.

Tema 7. Dreptul Indiei.

- a) Dreptul comunei induse. Sastra. Dharma. Dharmasatra. Schimbările suferite de dreptul indus. Influența britanică.
- b) Dreptul național al Indiei. Noțiunea de lex loci. Codificarea. Receptarea dreptului englez.
- c) Originalitatea dreptului indian.

Tema 8. Sisteme de drept din Extremul Orient.

- a) Dreptul chinez. Influența confucianismului. Codificarea. Constituția. Dezvoltarea pe cale socialistă.
- b) Dreptul japonez. Dezvoltare istorică. Calea occidentală a dreptului japonez. Dreptul public japonez,

Tema 9. Sisteme de drept ale Africii și Madagascar.

- a) Baza dreptului cutumiar. Perioada colonizării. Statele independente.
- b) Codificarea drepturilor africane. Probleme de aplicare a dreptului.

STRATEGII DE EVALUARE

Evaluarea curentă se va efectua prin referate problematizate privind originea și evoluția principalelor sisteme de drept ale lumii, notele obținute la orele practice argumentându-se în funcție de modul de participare a studenților la dezbateri, studii de caz, jocuri pe rol, pregătirea referatelor.

Tematica referatelor propuse studenților pentru evaluarea lucrului individual:

1. Probleme actuale ale dreptului comparat
2. Evoluția sistemelor de drept ale țărilor nordice
3. Evoluția dreptului englez la sfârșitul secolului XX
4. Particularitățile specifice ale dreptului SUA
5. Sistemul de drept al Canadei.
6. Dezvoltarea pe cale socialistă a dreptului chinez

7. Călea occidentală a dreptului japonez
8. Originalitatea dreptului indian
9. Probleme de aplicare a dreptului în Africa și Madagascar
10. Acomodarea dreptului musulman la lumea modernă

Tematica studiilor de caz.

În cadrul desfășurării orelor practice, studiile de caz vor avea drept subiect:

- Factorii principali de clasificare a sistemelor de drept
- Factorii care au determinat evoluția și răspândirea sistemelor de drept
- Trăsăturile specifice ale SRG care au influențat sistemul de Common - law
- Elemente de drept englez acceptate de SRG

Evaluarea finală - examen oral, care va consta în răspunderea studentului la subiectele din bilet. Biletul va conține trei subiecte, dintre care două subiecte teoretice, al treilea subiect vizând analiza unui sistem juridic contemporan.

Algoritmul calculării notei la examen.

Pentru un scor total de 100%, răspunsul la prima întrebare teoretică va constitui 30%, la a doua întrebare teoretică – 30 %, la a treia întrebare care vizează analiza comparativă a două sau mai multe sisteme juridice – 40 %.

100% - nota „zece”,

90% - nota „nouă”,

80% - nota „opt”,

70% - nota „șapte”,

60% - nota „șase”,

50% - nota „cinci”,

40% - nota „patru”,

30% - nota „trei”,

20% - nota „doi”,

10% - nota „unu”.

Explicarea procentajului pe parametri:

Evaluarea competențelor gnoseologice la întrebarea teoretică:

- Expunerea logică și consecventă a materialului din program – 30 %;
- Argumentarea opiniilor științifice cu referințe la operele doctrinare – 30%;

- Utilizarea propriilor argumente în baza cercetărilor individuale, cu formularea unor concluzii originale – 30%;
- Nivelul lingvistic la expunerii (utilizarea corectă a terminologiei juridice, stilul etc.) – 10%.
Evaluarea competențelor praxiologice la subiectul trei:
- Corectitudinea analizei genezei și evoluției sistemului juridic – 65%;
- Argumentarea textuală a soluției obținute – 15%;
- Originalitatea analizei – 20%.

Pentru activitatea din timpul anului universitar se pot acorda puncte suplimentare. Se acordă un punct suplimentar pentru prezență integrală la cursuri și la seminarii și pentru participarea activă la dezbaterile de la orele practice, la soluționare studiilor de caz și prezentarea referatelor problematizate. De asemenea vor fi încurajați participanții cu rapoarte în domeniul istoriei filosofiei dreptului în cadrul Conferinței studentești anuale *Symposia Studentium*

Subiectele propuse pentru examen la disciplina MSDC

1. Dreptul comparat înainte de 1990;
2. Precursorii-englezii, francezii, germanii, italienii și spaniolii;
3. Dreptul comparat în secolul al XX-lea, până la sfârșitul celui de-al doilea război mondial;
4. Climatul științific din anul 1900;
5. Congresul de la Paris din anul 1900;
6. Rolul lui R. Saleilles, al lui Eduard Lambert și al școlii acestora, în dezvoltarea dreptului comparat;
7. Dezvoltări ulterioare ale dreptului comparat;
8. Dezvoltarea dreptului comparat în zilele noastre;
9. Funcțiile dreptului comparat;
10. Funcția de cunoaștere a dreptului național;
11. Funcția normativă;
12. Funcția științifică;
13. Natura juridică a dreptului comparat;
14. Principiile și regulile comparației;
15. Procesul metodologic;
16. Fazele comparației;
17. Nivelurile și procedeele comparației;
19. Metode corespunzătoare celor trei niveluri;
20. Împărțirea lumii contemporane în mari sisteme de drept;

21. Alcătuirile juridice aplicabile, în prezent, diferitelor state;
22. Tipologia marilor sisteme juridice contemporane;
23. Criteriile de împărțire în mari familii de drept;
24. Clasificarea marilor sisteme de drept în opiniile reputaților comparatiști ai timpurilor;
25. Răspândirea dreptului francez în lume - primul mare pilon al dreptului romano-germanic;
26. Rolul cutumei, dreptului canonic și jurisprudenței în evoluția dreptului francez;
27. Principalele codificări franceze și rolul acestora în conturarea și stemului juridic de drept privat francez;
28. Răspândirea dreptului francez în lume;
29. Răspândirea dreptului german în lume - cel de-al doilea mare pilon al dreptului romano-germanic;
30. Istoricul dreptului german;
31. Răspândirea dreptului german în lume;
32. Marele sistem de common-law;
33. Răspândirea sistemului juridic common-law;
34. Instituții caracteristice pentru common-law;
43. Dreptul Statelor Unite ale Americii;
44. Civilizarea common-law;
45. Sistemele juridice religioase și tradiționale;
46. Dreptul hindus - izvorul dreptului indian;
48. Structura dreptului islamului;
49. Coranul ca izvor de drept;
50. Dreptul rabinic și cel israelian;
52. Dreptul japonez tradițional;
53. Dreptul african cutumiar;
54. Gândirea filozofică și juridică franceză, contribuție la definirea premiselor dreptului comparat;
55. Percepția precursorilor britanici asupra dreptului “continental” ;
61. Noțiunea de: “ sistem juridic”;
62. Importanța Codurilor Elvețiene;
63. Orientarea juridică a Japoniei în materia dreptului comparat;
64. Clasificarea sistemelor de drept în accepțiunea lui Felipe de Sola Canizares;
65. Compararea sistemului juridic ”burghez” cu cel “ socialist”;
66. Jurisprudența, izvor principal al sistemului de common-law;

67. Gândirea juridica franceza de la începutul secolului al XIX-lea;
68. Dreptul tarilor nordice-mare sistem de drept;
69. Caracterul neunitar al sistemului common-law;
70. Evoluția dreptului comparat in tara noastră;

BIBLIOGRAFIE:

A. Obligatorie

1. Aurel Bonciog Curs de drept comparat, București, 2008,
2. Rene David. Camille Jauffret –Spinosi *Osnovnie pravovie sistemi sovremenosti*, Moscova, 1997, traducere din franceză de V.A.Gumanov.
3. Victor Dan Zlatescu, Mari sisteme de drept contemporan, București. 1992.

A. Facultativă

4. Rene David. Camille Jauffret –Spinosi. *Les grands systemes de droit contemporains*, Paris, ed.Dalloz, 1992.
5. Rene David. *Droit commun et commun law*, Paris, 1968
6. Leontin –Jean Constantinesco, *Tratat de drept comparat*, v.I – III,București, 1997.
7. Michel Fomont. *Les grands systemes de droit contemporains*, Paris, 1987.
8. Matinh Hesselink, *Studii de drept privat comparat*, București, 2008,
9. Lucilla Gatt, *Studii de drept privat comparat*, București, 2008
10. Seroussi Roland, *Introduction au droit compare*, ed. Dunod, Paris, 2010,
11. Gilles Cuniberti, *Grands systemes de droit contemporains*, Paris, 2009,
12. Raymond Legeais, *Grands systemes de droit contemporains*, Paris, 2009,
13. Carmen Mladen, *Drept privat comparat curs universitar*, 2006,
14. F.M.Resetnikov, *Pravovie sistemi mira*, Spravocinik, Moscova, 1993.
15. *Revue internationale de droit compare: 1998-1999.*
16. H.Patrick Glenn, *Vers un droit compare integre*. RIDC, nr.4, 1999.
17. Bădescu Mihai, *Concepte fundamentale în drept*, Vol.2, Familii și tipuri de drept, București 2002.
18. Решетников Ф.М. и др., *Правовые системы стран мира. Энциклопедический справочник* - Москва, 2001.
19. Zlătescu Victor - Dan, *Panorama marilor sisteme contemporane de drept*, continent XXI, București 1999

